

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stížnost, že obžalovaný byl odsouzen pro zločin vydírání neprávem, poněvadž prý jako otec měl právo brániti synovi, by nepokračoval v mravně závadném poměru s Bertou P-ovou, po případě, že mohl míti za to, že jako otec mladistvého a nezkušeného syna jest oprávněn brániti jeho vážnému poměru s děvčetem, nehodícím se podle jeho názoru k vedení hospodářství. Zmateční stížnost vychází ze správné myšlenky, že skutková podstata zločinu vydírání není dána, má-li ten, kdo druhé osobě skutečné násilí učiní nebo jí způsobem uvedeným v § 98 b) tr. zák. vyhrožuje v tom úmyslu, by ji přinutil k nějakému konání, dopuštění neb opomenutí, buď skutečné neb aspoň domnělé právo na konání, dopuštění neb opomenutí, jež chce vynutiti buď násilím nebo pohrůžkou. Kdyby mu takové právo příslušelo, nedopustil by se vydírání, nýbrž, není-li tu jiného trestného činu, pouze nedovolené svépomoci (srov. rozh. n. s. č. 1412). V souzeném případě vychází soud ze správného předpokladu, že obžalovaný neměl práva brániti cizímu děvčeti — Bertě P-ové — v jejím milostném poměru k synovi, z čehož plyne, že, ježto, jak soud zjišťuje, na ní vynucoval, — jednak skutečným násilím, jednak pohrůžkou ublížení na těle, kvalifikovanou podle § 98 b) tr. zák., by zanechala poměru s jeho synem, nutil ji k opomenutí, na něž mu žádné právo nepřislušelo. Náзор rozsudku, že obžalovaný neměl práva brániti synovi třeba i v tělesných stycích s Bertou P-ovou, jest ovšem nesprávný, avšak nečiní rozsudek zmatečným, poněvadž pro otázku viny jest rozhodno, že obžalovaný neměl žádného — ani skutečného ani domnělého práva vynucovati násilím na Bertě P-ové, by upustila od milostného poměru s jeho synem, a že tomu tak jest, vyplývá z toho, co bylo právě uvedeno.

Čís. 3045.

Zpronevěra (§ 181 tr. zák.) obecních peněz starostou; s hlediska pachatelova vědomí, že si bezprávně přisvojuje cizí věc, nemá významu, jak hospodářství pachateli vlastní a hospodářství obecní mělo býti vedeno, nýbrž pouze otázka, jak skutečně vedeno bylo a zda na tomto základě a za tohoto stavu věci mohl a musil si býti vědom, že vsahá protiprávně do cizího vlastnictví.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 485 tr. zák. se vyžaduje po subjektivní stránce nejen úmysl, nadržovati jednomu věřiteli, nýbrž i úmysl, poškoditi jiné věřitele; pachatel musí uvážiti obě stránky trestného výsledku svého jednání, jak nadržování jednomu věřiteli, tak i poškození jiných věřitelů, a pro obě se rozhodnouti, při čemž stačí, předvídal-li jako nezbytný důsledek svého jednání ono poškození, jež vyžaduje § 485 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1928, Zm I 686/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. září 1927, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry v úřadě podle §§ 181, 182 tr. zák. a pro přečiny nadřizování věřiteli podle § 485 tr. zák. a úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

I. Ke zločinu zpronevěry v úřadě podle §§ 181, 182 tr. zák.: Nalézací soud nabyt přesvědčení, že tu jest objektivní skutková podstata zločinu zpronevěry podle § 181 tr. z., vyloučil však subjektivní stránku tohoto zločinu. Přihlížeje, jak výslovně zdůrazňuje, k údajům obžaloby a obžalovaného a k výsledkům průvodního řízení, vyslovuje s podrobným odůvodněním, že jen nepořádkem při uschování obecních peněz a při nakládání s nimi lze vysvětliti, že obžalovaný platil z obecních peněz také své osobní výdaje, nejen výdaje obecní, avšak že tak činil bez vědomí, že si tím osvojuje cizí svěřenou věc a že protiprávně s ní nakládá, — a to proto, že neměl přehledu o penězích osobních, vlastních a o penězích obecních, tak že soud v jeho jednání neshledává vědomí a zlý úmysl, které se po stránce subjektivní vyžadují ke zločinu zpronevěry podle § 181 tr. zák. Tento výrok napadá zmateční stížnost důvodem zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. pro neúplnost, avšak neprovádí jej po zákonu. Nedokazuje, že nalézací soud pominul mlčením skutečnosti, které vyšly najevo při hlavním přelíčení a mohly míti rozhodný význam pro otázku subjektivního zavinění, nýbrž brojí vpravdě jen nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu o nedostatku subjektivní stránky zločinu zpronevěry podle § 181 tr. zák., snažíc se z různých výsledků průvodního řízení a řadou protiúvah doličiti, že si obžalovaný vědomě přisvojil obecní peníze. To platí zejména o úvahách stížnosti vztahujících se k vědomí obžalovaného o bezprávnosti přisvojení si peněz z jejich výše a z poměrně prý krátké doby dvou let. Poukaz stížnosti na to, že při finančním hospodářství obce s 2600 obyvateli je vyloučeno, že by agenda ta byla tak značná, že by byl obžalovaný ztratil úplně přehled obecních příjmů a vydání a že stav ten mu musil býti znám ze zápisů do knih, které sám vedl, je závěrem stížnosti, nikoliv však tvrzením skutečností ve smyslu čís. 5 § 281 tr. ř. Pouhým závěrem je též poukaz stížnosti na to, že obecní hospodářství nemohlo býti složité, když účetnictví obce vede nyní řídící učitel jako vedlejší zaměstnání za měsíční odměnu 200 Kč. Výtku neúplnosti, pokud ji stížnost shledává v tom, že nalézací soud neuvážil jednoduchost opatření odděleného uschování peněz obecních a peněz obžalovanému vlastních, neobstojí, neboť se stanoviska subjektivního vědomí obžalovaného, zda si totiž byl vědom, že si bezprávně přisvojuje cizí věc, nemá významu otázka, jak hospodářství pachatelovi vlastní a hospodářství obecní mělo býti vedeno, nýbrž pouze otázka, jak skutečně vedeno bylo a zda na tomto základě a za tohoto stavu věci mohl a musil si býti vědom, že vsahá protiprávně do cizího

vlastnictví. Okolnost, že si obžalovaný již v roce 1924 přisvojil 58.000 Kč (patrně ku zvětšení závodu) a že v roce 1925 ve zpronevěrách pokračoval, nevyšla při hlavním líčení najevo a stížnost sama neuvádí v tomto směru zdroj, z něhož by plynula. Míní-li stížnost, že tuto okolnost, jež by ovšem byla velmi závažná, potvrdil svědek Josef R., je na omylu, neboť R. uvedl pouze, že v roce 1926 byl zjištěn schodek za rok 1924 ve výši 58.000 Kč, z čehož však ještě nijak nevyplývá, že si obžalovaný v roce 1924 vědomě přisvojil 58.000 Kč a pak ve zpronevěrách pokračoval. Obžalovaný nedoznal, jak stížnost za to má, že již na podzim 1925 ve svém obchodě neměl peněz, nýbrž uvedl, že se na podzim 1925 objevil v jeho obchodě nedostatek peněz, že koncem roku 1925 zpozoroval, že se oběh peněz stává obtížným, což se nijak nerovná tvrzenému doznání, že »neměl peněz«. Uvádí-li stížnost, že obžalovaný doznal, že byl v listopadu 1925 a v lednu 1926 stihán žalobami a exekucemi, stačí na to odvětit, že obžalovaný přiznal pouze, že se exekuce dostavovaly v roce 1926 a že v listopadu 1925 byl žalován o zaplacení 1336 Kč (podle výtahu z civilních spisů správně 1396 Kč). Tyto obžalovaným doznané okolnosti jsou pro posouzení otázky jeho vědomí a zlého úmyslu nerozhodny proto, že při obžalobě, podané naň v listopadu 1925, jde o peníz poměrně malý a exekuce spadají do doby pozdější (podle výtahu z exekučních spisů byla proti němu první exekuce povolena dne 20. ledna 1926 a další až v březnu 1926). Tím jsou vyčerpány a na pravou míru uvedeny všechny výtky činěné odsuzujícímu výroku pro zločin zpronevěry s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. Tím však padá i důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř., uplatňovaný v té příčině v ten smysl, že nalézací soud, vyloučiv subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 181 tr. zák., porušil zákon výrokem sprostňujícím. Není-li tu vůbec skutkové podstaty řečeného zločinu pro nedostatek subjektivní stránky, nebylo třeba uvažovati o tom, zda nalézací soud právem či neprávem přiznal obžalovanému dobrodiní beztrestnosti podle §§ 187, 188 tr. zák., a stávají se bezpředmětnými vývody zmateční stížnosti, věnované doličení zmatku podle čís. 9 písm. b) § 281 tr. ř. Pokud tedy zmateční stížnost napadá výrok, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin podle § 181 tr. zák., bylo ji zavrhnouti.

II. K přečinu podle § 485 tr. zák.: Příslušný sprostňující výrok napadá stížnost jen podle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř., leč neprávem. Ke skutkové podstatě tohoto přečinu se vyžaduje po stránce subjektivní nejen úmysl, nadržovati jednomu věřiteli, nýbrž i úmysl, poškoditi jiné věřitele; pachatel musí uvážiti obě stránky trestného výsledku svého jednání, jak nadržování jednomu věřiteli, tak i poškození jiných věřitelů, a pro obě se rozhodnouti, při čemž ovšem stačí, předvídal-li jako nezbytný důsledek svého jednání ono poškození, jež vyžaduje § 485 tr. zák. (Bartsch-Pollak II/510). V tom směru nalézací soud nic nezjišťuje, zabývá se jen první stránkou subjektivní skutkové podstaty, totiž otázkou, zda obžalovaný vědomě nadržoval jednomu věřiteli, t. j. obci. Druhou stránku, t. j. úmysl poškoditi jiné věřitele ve smyslu právě vy-

loženém nezjišťuje. Jestliže tedy zmateční stížnost, předpokládajíc, že obžalovaný svým jednáním úmyslně poškodil druhé věřitele a jednal vědomě na jejich úkor, tvrdí, že jednání obžalovaného vybočuje z mezí pouhého poskytnutí náhrady podle § 187 tr. zák., a že bylo právem obžalobou podřadeno pod ustanovení § 485 tr. zák., sestruje si samovolně skutkový děj, který nebyl v rozsudku zjištěn a neprovádí po zákonu důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř., při jehož uplatňování nutno bezvýjimečně vycházeti jen z toho, co bylo v rozsudku zjištěno. Také v tomto směru bylo tedy zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 3046.

Pro urážku na cti spáchanou obsahem tiskopisu jest místem činu místo tisku (§ 486 tr. ř.) bez ohledu na to, kde byl tiskopis rozšiřován a bez ohledu na územní právo stran (§ 51 posl. odst. tr. ř.).

K zachování práva žalobního podle § 530 tr. zák. nestačí návrh na stíhání činu (z moci úřední) u státního zastupitelství, nýbrž jest třeba (§ 46 tr. ř.), by byl dotýčný projev učiněn přímo u soudu; oním návrhem se neodkládá ani nestaví běh preklusivní šestinedělní lhůty (§ 530 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 16. ledna 1928, Zm II 321/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti devíti soukromých obžalobců do rozsudku zemského trestního jako tiskového soudu v Brně ze dne 11. května 1927, jímž byli obžalováni podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. a §§ 487, 488 a 489 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost soukromých obžalobců napadá sprostující rozsudek z důvodu, že nalézací soud uznal, že nastala prekluse práva žalobního (t. zv. subjektivní promlčení podle § 530 tr. zák.); uplatňuje tedy věcně důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 b) tr. ř., ač se ho číselně nedovolává. Vývody stížnosti opírají se v podstatě o právní názor, že tuto věc sluší posuzovati podle práva, platného na území bývalého státu uherského a dlužno se proto především zabývati touto otázkou. Názor stížností zastávaný jest mylný. Není sporné, že zažalovaný trestný čin byl spáchán obsahem tiskopisu »S. N.«, a jest dále nepochybné, že tiskopis ten byl vytištěn v Brně. Platí tu tedy ustanovení § 486 tr. ř., podle něhož jest za místo činu, spáchaného obsahem tiskopisu, považovati místo tisku, poněvadž toto místo jest známé a leží v území, kde platí trestní řád ze dne 23. května 1873, čís. 119 ř. zák., a nezáleží na tom, kde byl tiskopis rozšiřován. Podle zásady § 51 tr. ř. musí trestný čin, spáchaný v oblasti jeho platnosti, býti posuzován podle trestních zá-